

לפני 25 שנה

ולארי ג'ראר פילוס, רובר הוסיון ורוג'ה חנק • בשער הגיליון: נרצחת שוע אטינגר, כפי שצולמה שנה לפני הרצח, בקורם קצינות.

גיליון העולם הזה, שראה את השבוע לפני 25 שנה, הביא כתבת שער תחת הכותרת רצח לרגלי מצדה, שבה סיפור תעלומת רצח שוע אטינגר ויצחק ליפשיץ למרגלות המצדה, במהלך טיול של גניאספה • כתבה שניה בסדרה, סחר בחורי המורבי, תחת הכותרת מעמד נחות? המשיכה בסיפור החיות הפטריות המזרים ומנהלה, שלום לוי • כתבה נוספת בסדרה, מסע מלכת המים, תחת הכותרת מלכה בין הכוכבים, דיווחה על ביקורה של יהודית מזרחי-מזר במסע ארסי, שם סגשה בכוכבי הקולנוע הצרפתי, ביניהם אלן דלון, מארינה

השבוע הזה
תעלומת הרצח לרגלי המצדה

מי רצח את שוע?

המסע לרגלי המצדה
שוע אטינגר
יצחק ליפשיץ
בדי הרצח

הא פרם
קצבת האתינות

העולם הזה 1127, תאריך: 6.5.1959

חרות בכנסת הגישה שאלתה כפרשה זו, והציעה להעלות את הבעיה על סדר יומה של הכנסת. משרד ראש הממשלה הגיב על הדברים, דחה אותם כלא-מרויקים. מישוה אפילו ראה להפיץ את היריעה המוסמכת, כאילו ראה אמר מה שאמר בגלל סיבות אישיות.

היחיד שלא הגיב היה פרופסור ברגמן עצמו. אולם היתה זו טעות לחשוב כי הפרופסור הפעלתני עבר על הדברים לסדר היום. ימים אחרים אחרי פרוץ הסערה הררים ברגמן לשדה בוקר, הציע לרדי בנגוריון את התפטרותו. טעמו: מיקצועו של ברגמן אינו קשור ישירות עם המחקר האטומי.

אך בנגוריון, הרואה בהשגי המדע הישראלי אחד מגיצחונותיו האישיים, היה תקיף ברעתו. קבע בנגוריון: כל יהיה לך מצפון רע. גם אתי רוצים רבים לרשת, ואף על פי כן אינני הולך.

מישטרה

רצח באמצעות העיתון

במשך שבועות ארוכים ניהלה המישטרה מלחמת-עצבים נגד ציון סלומון, שנחשד על-ידיה ברצח אשתו, אניגלי, בגבעתי-כרנר. אולם סלומון היה אגוז קשה. הוא התעטף בשתיקה הורית, סירב להודות.

מדי פעם הבטיחו קציני-המישטרה פומבית, שיש בידיהם די הוכחות להרשעתו. מומחים אחרים, שעקבו אחרי הפרשה, פיקפקו בכך. השבוע עשתה המישטרה מעשה שלא היה עוד לקצינים ולסגן פרקליט המחוז שהוא מוכן לסעיף-האישום יוחלף מרצח להריגה. המישטרה והתביעה סירבו לקבל תנאים אלה.

אם נכון פירסום זה — הרי היה בו מעשה לא הגון מאין כמוהו — גילוי פרטים של משאומתן חשאי. התוצאה: שום נאשם לא יתייחס בעתיד באופן למישטרה.

כך וכך, מהווה מסירת היריעה לעיתון ביזיון בית-דין מן הסוג החמור ביותר: כי כל השופטים שיומנו לרדן את ציון סלומון, הנאשם בפשע שעונשו הוא מאסר-עולם, כבר קראו בעיתון, כי האיש הזה במעשה, בתנאים אלה, יתרוקן המישפט מראש מתוכו. גם השופט ההגון ביותר יתקשה להתחרר מן הרושם שנוצר בו למקרא ידיעה זו.

מדע

שיכנוע ידירותי

הסערה התפוצצה ממקור בלתי צפוי. פרופסור לפיסיקה יואל רקח (50) ותלמידיו עמוס דה-שליט (32) ויגאל תלמי (31) הצהירו באורה חד-משמעי כי יש לשנות את דרכי המחקר האטומי בישראל. לדבריהם, גורם ריבוי הגופים העוסקים במחקר האטומי וניהולו נזק למחקר עצמו. כוונתם היתה ברורה: הוועדה לאנרגיה אטומית, שהוקמה על-ידי משרד ראש-הממשלה, היתה גוף נוסף בשרה האטום

לפני 25 שנה עדיין נהגו לכתוב קודם את הספר ורק אחר כך לעשות ממנו סרט. אך הסרט הצרפתי הרמאים, שכוכבתו היתה פסקל פטי (שורה ראשונה) הוא הופיע לפני הספר.

סרט לפני הספר

שכירים, שמיקצועם בכך, תמורת תשלום מתאים לקופת-המדינה. גם אין סיבה שסביבות מצדה יישארו ללא שמירה רצינית בעונת הטיולים ההמוניים, שבה מסתובבים אלפים בשטח. הופעת המישטרה במקום כעבור 14 שעות היא רק שערוריה קטנה נוספת. חוסר מערכת-קשר תקינה החמיר את המצב במיקרה זה, כמו בשאר המיקרים.

● **התרסקות מטוס** שנקרא לעזור בחיפוש אחרי הרוצחים במיקרה הקודם. מיספר הקורבנות: שניים. העוקץ: המטוס התרסק הרחק ממקום הפשע, כווארי שהיה מלא מטיילים, שלתוכו נכנס ללא כל קשר עם החיפושים. הסיבה המשוערת: אחר משני יושבי המטוס רצה לאותה הודעה אישית לאחר המטיילים. כעבור שבוע קרה אותו הדבר במקום אחר בארץ, בקיבוץ אלומות בעמק-הירדן, כאשר התרסק מטוס (ונפצעו שניים) בגלל רצונו של הטייס למסור הודעה לירידה.

● **קטיילת מטיילת** במידרון המצדה, על-ידי אבן שהידרדרה על ראשה כתוצאה מקטטה בין שני מטיילים אחרים מעליה. גם כאן היתה הסיבה העיקרית חוסר-הירות פושעת של המטיילים, חוסר כל פיקוח ושמירה במקום מסוכן והומה זה.

● **מותה של צעירה** כתוצאה ממכת שמש בטוילונער המוני בנגב. הצעירה הרגישה ברע זמן רב לפני כן, במשיכה למרות זאת במסעה. החובש הגיע אליה רק כעבור עשרים דקות. רק אחרי 12 שעות הצליח רץ מיוחד להגיע לישוב הקרוב ולהועיק עורה. הקציר הכללי בחיילאום: עשרה. הגורמים לא היו מיקרים. המסקנה אינה צריכה להיות היסטורית, יש צורך לתקוף את הגורמים הישירים, ולהרק בכל רחבי הארץ את נוהלי הבטיחות והאחריות. אולם הפיתרון נעוץ בשנינו האווירה הכללית של ילול בחיים, של גבריות כובת ונכונה, של חוסר-אחריות אווילי, המתעטף באיצטלה של גבורה לאומית.

העם

המוות המיותר

היריעה המזורה נמסרה לציבור בתרועת ניצחון של כסילים: קבוצה של עיוורים זכתה בטיול מאורגן לפיסגת המצדה, שם הוסבר לה הגוף ותולדות המקום.

לולא היה מוכר כמוכי-גורל, היה הקורא יכול להתפרץ בצחוק: העלאת העיוורים למקום שכל יופיו כגוף הנהר, המשתרע לרגלי המשקיף, היא שיא של אכסורד פרוורטי. אולם היתה צד נוסף לתעלול זה. העלאת העיוורים בשביל המסוכן ביותר במדינה, שביל הנחש, היא כמעט בגדר ניסיון לרצח. אבן מידרדרת במידרון המצדה עלולה להרוג אדם. העיוורים לא יכלו לראות את האבנים שלפני רגליהם, לא יכלו גם להיוורר מפני אבנים נופלות, יכלו בנקל ליפול בעצמם לתוך התהום.

שנה לפני הרצח של סגן שוע

רה השניה) במיפוש קצינות ערב צעדת ארבעת הימים של 1958. צעירה, יפה ומחיינת. כעבור שנה נרצחה על-ידי אלמונים.

אילו קרה אסון באותו טיול, היתה מוקמת ועדת-חקירה. אחרי הלוויה מפוארת והספרים היתה הוועדה מפרסמת הוראה, שלהבא אסור להעלות עיוורים למרומי המצדה. כוזה היה העניין מסתיים — עד לאסון הבא.

● **רשימת ההפסקות**. טיול העיוורים היה הקדמה נאותה לשורה של אסונות שקרו לאחר מכן, שבהם קיפחו את חייהם עשרה אזרחים בתוך ימים ספורים. מכל סוגי המוות המתהלכים ברחבי ישראל, היה זה המוות המיותר.

אף לא במיקרה אחר היה זה מוות בלתי-נמנע. בכל מיקרה היה תוצאה של רשלנות וילול בחיילאום, המגיעים למימרים של מלת-רוח ציבורית. הרשימה: **התהפכות משאית** עמוסת תלמידי דים בדרך מעייגדי לבאר-שבע. מיספר ההרוגים: ארבעה. התלמידים הוספו אחרי חצות. כאשר עלו על המשאית, שמו כמה תלמידים לב לעייפותו של הנהג היחיד, הם ביקשו את הנערה, שישבה על-ידו בתא-הנהג, לשעשע אותו בשירים ובשירה, כדי שלא ירדם. למרות זאת התהפכה המכונת בצד המשאית של הכביש. לפחות מרדך אחד הוזרר מראש כי יקרה אסון כזה. הוא לא הוזמן אפילו לוועדת-החקירה שנתמנתה. מסקנות הוועדה היו תוצאות אופייניות של חוכמה-לאחר-מעשה, סיומת חור אחד מני אלף. **הריגת שני המטיילים** (ראה: 70

נאלץ היה לעמוד בכניסה לתערוכה ולהודיע לירידיו שהתערוכה היא של צייר אחר.

כסוקי השבוע

מעשי-בראשית

- **יעקב נזרי**, עסקן מפ"ם, כי אסיפת-עם, הפילוסופיה של מפ"ם היא שבראשית ברא אלוהים את השמיים ואת הארץ ואת מפ"ם, ואת היתר עשתה כבר מפ"ם לבד.
- **הצייר יהודה נרימון**: ההברל היחיד בין צייר לצייר הוא כמו ההברל שבין פיסת נייר, שעליה כתוב 500, לבין פיסת-נייר, עליה כתוב עשרת אלפים.

אנשים

פרשת שמות

- **סגן-אלוף מישראל שת**, ראש אגף המימשלה-הצבאי במטה הכללי, סובל מאוד בשל הרמיון בין שמו ובין התפקיד, שבו הוא מכהן. לאחרונה סגלו לעצמם ירדיו את הנהוג לקרוא לו בשם מימשלאל.
- **הצייר הצעיר איקה בראון**, אשר פתח את תערוכת ציוריו בגלריה צמריני-סקי בתל-אביב, גרם כאב-ראש רב לצייר-אחר, איקה ישראלי, מאחר ש-ישראלי מוכר רק בשם איקה, היו רבים סבורים כי התערוכה היא שלו. ישראלי